

קוד אתי לספרנים/יות ולעוסקים/ות במקצועות המידע, הפדרציה הבינלאומית של ארגוני ספריות ומוסדות (איפל"א)

גרסא מקוצרת

הקדמה

קוד אתי ומקצועי זה מוצע כסדרה של הצעות אתיות להכוונה של ספרנים/יות ואנשי מקצוע אחרים העוסקים בתחום המידע (מידענים/יות), וכמו כן לעיונם של ארגוני ספרנים/יות ומידענים/יות בניסוח או הגהה של הקוד האתי המקומי.

תפקידם של קודים אתיים מתואר כ:

- ▲ לעודד שיקוף העקרונות שעל בסיסם ספרנים/יות ומידענים/יות יכולים ליצור מדיניות ולטפל בדילמות
- ▲ לשפר מודעות עצמית מקצועית
- ▲ לספק שקיפות למשתמשים/ות בפרט ולחברה ככלל

מטרתו של קוד אתי זה איננה להחליף קודים קיימים או לבטל את ההתחייבות של ארגונים מקצועיים לכתוב קודים אתיים מקומיים. כתיבת קודים אתיים הינה דרך תהליך של מחקר, ייעוץ, וניסוח משותף. התאמה מלאה עם קוד זה אינה מצופה.

סעיפי קוד אתי זה מבוססים על העקרונות המובאים בהקדמה זו על מנת לספק שורת המלצות להתנהגות מקצועית. איפל"א מכירה בעובדה שלמרות שעל עקרונות אלו להישאר במרכזו של כל קוד אתי מסוג זה, על הקודים המקומיים להתגוון בהתאם לחברה המסוימת, לקהילה המקצועית או קהילה ווירטואלית. ניסוח קוד הינה פעילות הכרחית לאיגוד מקצועי, בדיוק כפי ששיקוף אתי הינו הכרחי לכל אנשי המקצוע. איפל"א ממליצה קוד אתי זה לכל הארגונים החברים בה, לספרנים/יות ולמידענים/יות על מנת לממש מטרות אלו.

איפל"א לוקחת על עצמה להגות קוד זה כאשר עולה הצורך בכך.

1. גישה למידע

משימתם/ן העיקרית של ספרנים/יות ומידענים/יות היא להבטיח גישה למידע עבור התפתחות אישית, חינוך, העשרה תרבותית, פנאי, פעילות כלכלית והשתתפות מיועדת בתהליכים דמוקרטיים והעשרתה של הדמוקרטיה.

למטרה זו, ספרנים/יות ומידענים/יות שוללים/ות צנזורה על כל צורותיה, תומכים/ות בהענקת שירותים ללא עלות למשתמש/ת, יוצרים/ות אוספים ושירותים למשתמשים/ות ושואפים לנגישות מירבית ומיטבית לשירותים פיזיים ווירטואליים.

2. אחריות כלפי הפרט והחברה

על מנת לקדם הכללה ולמנוע אפליה, על ספרנים/יות ומידענים/יות להבטיח שהגישה למידע אינה נמנעת ואשר שירותים הוגנים מוצעים לכל פרט ללא הבדל גיל, אזרחות, השקפה פוליטית, יכולות פיזיות ומנטליות, זהות מגדרית, מורשת, השכלה, הכנסה, רקע הגירה וסטטוס פליטה, מצב משפחתי, מוצא, גזע, דת או אוריינטציה מינית.

בכדי לקדם גישה שווה לכל, ספרנים/יות ומידענים/יות יתמכו במשתמשים/ות בחיפושם/ן אחר מידע, יסייעו בשיפור כישורי קרוא וכתוב ויעודדו את השימוש האתי במידע (תוך השמת דגש על בטחונם/ן של קטינים/ות).

3. פרטיות, סודיות ושקיפות

ספרנים/יות ומידענים/יות מכבדים/ות את הפרטיות ואת ההגנה על מידע אישי, אשר משותף בין הפרט ובין ארגונים ומוסדות. בו בזמן הם/ן תומכים/ות בשקיפות מירבית של גופים ציבוריים, חברות פרטיות וכל מוסד אחר שפעילותו משפיעה על חיי הפרט או החברה.

4. גישה חופשית וקניין רוחני

עניינם/ן של ספרנים/יות ומידענים/יות הוא לספק למשתמשי/ות הספריה את הגישה האפשרית הטובה ביותר למידע ורעיונות בכל מדיה או פורמט תוך כדי הכרה שהם/ן שותפים/ות של מחברים/ות, מוציאים/ות לאור ויוצרים/ות אחרים/ות של חומרים מוגנים בזכויות יוצרים. ספרנים/יות ומידענים/יות ישאפו להבטיח שהן זכויות המשתמשים/ות והן זכויות היוצרים/ות יכובדו. הם/ן יקדמו את עקרונות הגישה החופשית (Open Access), קוד פתוח (Open Source), ורשיונות פתוחים (Open Licenses). הם/ן ישאפו לסעיפים ותקנות הולמים והכרחיים לגבי ספריות בחוקי זכויות יוצרים, בעיקר הגבלת ההארכה של תקופות ההגנה של זכויות יוצרים.

5. ניטרליות, יושרה וכישורים מקצועיים

ספרנים/יות ומידענים/יות מחוייבים לניטרליות ולהשקפה נטולת העדפות והטיות לגבי אוספים, גישה ושירותים. הם/ן ישאפו לכינון אוספים מאוזנים ותקנות שירות הוגנות, ימנעו מדעותיהם/ן האישיות להשפיע על ביצוע חובותיהם/ן המקצועיות, ילחמו בשחיתות וישאפו לסטנדרטים המקצועיים הגבוהים ביותר.

6. יחסים בין עמיתים/ות, מעסיקים/ות ועובדים/ות

ספרנים/יות ומידענים/יות יתייחסו אחת לשניה בהגינות וכבוד. בכדי לעשות כך הם/ן יתנגדו לאפליה בכל תחום ההעסקה ללא הבדל גיל, אזרחות, השקפה פוליטית, יכולות פיזיות ומנטליות, מגדר, מצב משפחתי, מוצא, גזע, דת או אוריינטציה מינית. הם/ן יקדמו תשלום זכויות שווים לגברים ולנשים בתפקידים שווי ערך, ישתפו את נסיונם/ן המקצועי ויתרמו לפעילותם של ארגוניהם/ן המקצועיים.